

جستاری درباره رابعه قهرمان؛ بانویی که بانی خیر شد

واقف تنها بیمارستان پیوند عضو شرق کشور

در ابتدای عصر حاضر، در مانگاه‌ها و بیمارستان‌های بسیاری در مشهد به وسیله مردم ساخته و وقف شده که از آن جمله، بیمارستان «منتصریه» از قدیمی‌ترین موقوفات درمائی، در این قرن است. این وقف به بیش از ۱۰۰ سال پیش یعنی سال ۱۲۹۷ خورشیدی بازمی‌گردد؛ ایامی که هنوز علم پزشکی تا این حد پیشرفت نکرده بود و ایامی که مشهد هنوز به این اندازه نبود. در هیاهوی انقلاب مشروطه، شاه‌دوران پر تلاطمی در تاریخ مشهد هستیم. برخی از رجال و شخصیت‌ها به فراخور نقش اجتماعی آنها، اقدامات شایان توجهی در زمینه وقف انجام دادند. دو نفر از این افراد محمد حسن میرزا منتصر الملک و همسرش بودند؛ همان زن و مردی که تصمیم گرفتند اموال خود را در راه گشایی از مشکلات مردم وقف کنند.

بانودر ادامه، با باقی مانده پول فروش این زمین که حدودش را در وقف نامه ۳ هزار و ۵۰۰ ذرع (حدود ۳ هزار و ۶۴۰ متر مربع) نوشته‌اند، سه پارچه مزرعه می‌سازد و تجهیز می‌کند. احترام السلطنه افزون بر آنچه منتصر الملک به او می‌دهد، قسمتی از اموال خودش را نیز برای مخارج مریض‌خانه می‌بخشد و پس از ساخت بیمارستان نیز خود، نام منتصریه را بر آن می‌نهد تا هم علاقه‌اش را به همسرش ثابت کند و هم یاد منتصر الملک را زنده نگه دارد. ناگفته نماند که ساخت مریض‌خانه چند سالی ز مان می‌برد تا اینکه در اواخر قرن سیزدهم خورشیدی، خبر افتتاح دومین بیمارستان مشهد در همه بلاد می‌پیچد.

رابعه و عهده‌ای که بست

احترام السلطنه پس از مرگ همسرش دست به کاری شود و در همان سال سه مزرعه فتح آباد و مستصلی و ریوند را می‌فروشد تا با پولش بیمارستان بسازد. احترام السلطنه ابتدا تصمیم می‌گیرد یک زمین در حاشیه بالاخیابان بخرد و وقفش را در این محله اجرایی کند، ولی مناسب نبودن اراضی بالاخیابان سبب می‌شود او یک قطعه زمین از اراضی پشت باغ ملی را بخرد. در اسناد حدود این زمین را چنین ذکر کرده‌اند: «از جانبی به باغ ملی و از حدی به اراضی ورثه حاجی محمد رضا سراسر ایدار و از جانبی خیابان دروازه جنت و از حدی به منزل میر مختار».